

Георгій **Якутович і Карпати**

03.08. – 12.09.2016

«Георгій Якутович і Карпати – поняття нерозривні. Він любив ці гори, людей цих гір. Серед них він відчував себе собою. Бути художником – а, значить, бути людиною – він міг тільки в просторі життя, в просторі свого буття, в просторі Карпат...»

Сергій Якутович, син Георгія Якутовича

Коли арт-центр Я Галерея розпочав масштабне дослідження фільму Параджанова «Тіні забутих предків», постать художника-постановника Георгія Якутовича пригорнула до себе нашу увагу: фактична невивченість творчості українського графіка контрастує з його культурною значущістю. Роботи Якутовича займали важливе місце вже в експозиції музейного проекту «Тіні забутих предків. Виставка», який демонструвався двічі – навесні цього року в Мистецькому Арсеналі в Києві та влітку у Львівському палаці мистецтв. Натомість, окремий комплексний огляд творів художника стає наступним кроком як у розробці сучасного погляду на творчість Георгія Якутовича, так і у більш загальному вивченні української графіки 60-х – 80-х років.

Звісно, ґрунтовне дослідження такого плідного митця охопить надто велику кількість тематик. Тому і проект не обмежиться наявною експозицією, яка є своєрідним вступом до розуміння Георгія Якутовича. Ключем постає саме культура Гуцульщини, образи якої з'являються протягом усього творчого шляху київського графіка. Сезонно працювати у карпатському селі Дземброня Георгій розпочав з 1952 року, а першими відомими роботами, які звертаються до теми Гуцульщини, є гравюри 1959 та 1960 років¹. Так і розпочинається проникнення Георгія Якутовича у творчу матерію Карпат.

«Після того, як ми набиваємо руку спочатку в художній школі, потім під час першої самостійної роботи, ми часто втрачаємо почуття безпосереднього сприйняття і виявляємося безпорадними перед природою. Працюючи в кіно, я сподівався «очиститися» від здобутих навичок і віднайти здатність такої її правдивої художньої інтерпретації, коли лінія, пляма та форма одразу ж ведуться в єдиному ключі, який передає музику природи», – писав Георгій Якутович про зйомки фільму «Тіні забутих предків» в есе «Графіка і кіно»². І це «очищення» спрацьовує – після кінопроцесу художник з новими силами береться за роботу над ілюстраціями до однойменної книги Коцюбинського. Змінюється сам стиль та методи творчості Якутовича.

Далі йдуть нові праці на гуцульську тематику, художник традиційно звертається до казок та оповідей³. Проходить 15-20 років – і знову в Якутовича виникає потреба оновити свій стиль та «зруйнувати» застигли протягом років нашарування технічності. Однак у цей раз Георгій вже не використовує кінематограф як медіатор, а поринає у карпатську культуру безпосередньо. Таким чином, серія «Люди села Дземброня» є результатом роботи з культурою живою, динамічною – на протигагу попередній обробці вже наданого, більш замкненого матеріалу – книги. І знову ми спостерігаємо появу суттєво нового «дихання» у творчості художника.

Звісно, такі два зрізи («Тіні забутих предків» і «Люди села Дземброня») лише привідчиняють двері до величезного обсягу напрямків, які розвивалися Георгієм Якутовичем роками. Однак окремі тенденції творчості відокремлюються вже зараз – а у центрі розташовуються бурхливість і неоднорідність синтезу культури та природи Гуцульщини. Гравюри візуально розкладаються на окремі різьблення, але все одно утворюють цілісну картинку – так само, як і розрізнені людські й природні образи врешті-решт постають у формі єдиної культури.

Поліна Ліміна

1. Кольорова ліногравюра «Послухайте люди добрі, що маю казати...», 1959; ліногравюра «Гуцулка», 1959; ілюстрації до книги М. Білого та В. Грабовецького «Як Довбуш карав панів», 1960; ліногравюра «Аркан», 1960.

2. Якутович Г. Графіка і кіно / Георгій Якутович // Из творческого опыта советских художников. – Москва : Советский художник, 1972. – С. 145–151.

3. Ілюстрації до казки Дмитра Павличка «Золоторогий олень», 1970; повісті Івана Франка «Захар Беркут», 1972.

За додатковою інформацією, фотоматеріалами, коментарями учасників подій звертайтеся: координатор проектів Ксенія Лях, 067 547 22 86, info.yagallery@gmail.com
Арт-центр Я Галерея у Києві, Хорива, 49Б, /044/ 492 92 03, у Дніпрі, Гусенка, 17, /056/ 713 57 13